

Biti velikodušan

Ciljevi:

- biti svjestan vrijednosti velikodušnosti i prepoznati njezino biblijsko utemeljenje
- propitivati vlastita gledišta o odnosu muškarca i žene te o kršćanskom braku i obitelji
- biti zahvalan za velikodušnosti drugih ljudi
- izabrati vrijednost velikodušnosti kao vlastiti izbor.

Ključni pojmovi:

- velikodušnost, Bokar, sakrament ženidbe, stvaranje i darivanje

Oblici rada:

- frontalni i grupni

Metodički postupci:

- izlaganje
- razgovor
- čitanje biblijskog teksta
- pisano i usmeno izražavanje.

Nastavna sredstva i pomagala:

- Biblija
- izvori za informacije o tvrđavi Bokar (internet)
- papiri, markeri i olovke
- KKC.

UVODNI DIO (10 min)

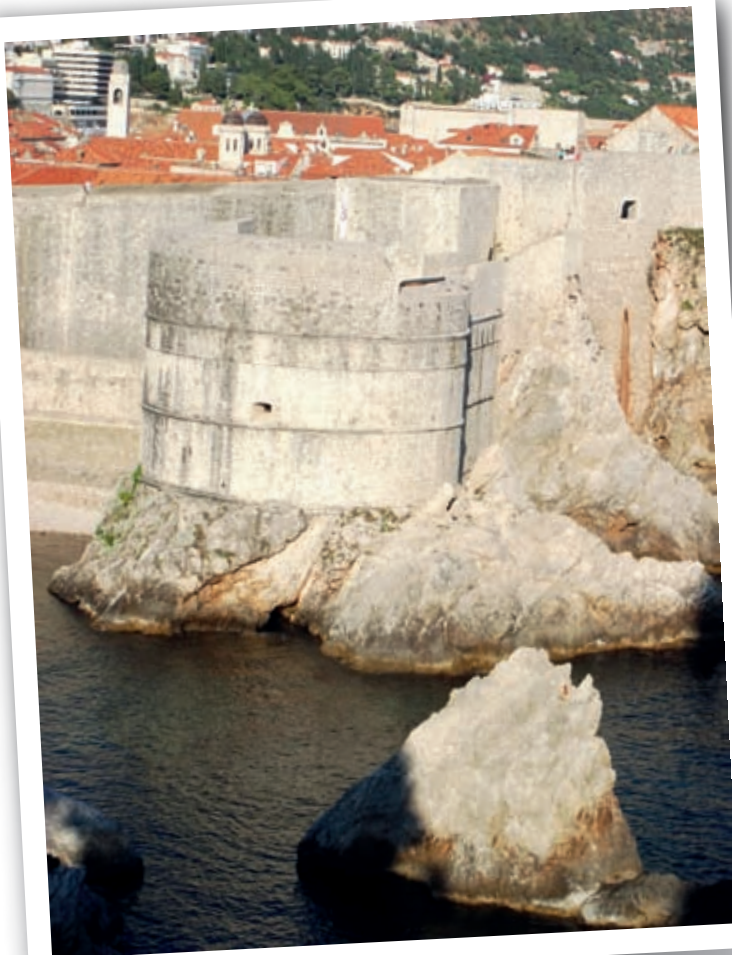
MOLITVENO-MEDITATIVNI POČETAK

Zajedno zapjevati pripjev:

Gospodin je moja snaga, Gospodin je moja pjesma! (Ps 118,14)

Ponavljati glasnije pa sve tiše.

MOTIVACIJA: TVRĐAVA BOKAR

Krenete li u Dubrovniku zapadno od vrata od Pila, doći ćete do tvrđave Bokar. Ova je tvrđava posebna po tome što se jednim dijelom nalazi na hridi. Ta kružna građevina prekrasan je prizor gledajući s morske strane jer neodoljivo more Bokaru daje poseban šarm.

Gradnja tvrđave počela je već 1461. godine, no nakon toga stala je sve do 1570. godine kada je Bokar nadograđen. Zapravo je potkovastog oblika, njegov izgled upotpunjuju tri vijenca, a poznat je i po brojnim prostorijama i terasama. Budući da se nalazi s morske strane, služio je kao obrana za Grad, točnije nadzirao je vrata od Pila. Tu su se zbog toga održavale topničke vježbe, a u slučaju napada glavna obrana bili su im topovi.

NAJAVA TEME

Tvrđava Bokar, isturena i izložena prema moru i opasnostima koje s njega vrebaju, simbol je velikodušnosti koja se daje za dobrobit drugoga. Za stanovnike Grada ona je simbol zaštite i sigurnosti. Ništa se vrijedno ne može kreirati bez velikodušnog darivanja vremena, talenata, snage i strpljenja, stoga lako zaključujemo da je velikodušnost srž stvaranja i povezujemo Bokar s velikodušnošću kojom čovjek nastavlja Božje djelo. **Velikodušnost je tvrđava kršćanske slobode jer čovjeka štiti od samouta-mničenja** — izolacije koje sebi nametne strahovima.

Pokušajte se sjetiti osoba koje su vam u životu bile siguran oslonac i pouzdana pomoć i zaštita. Vjerujem da su to za većinu vas ponajprije roditelji ili skrbnici. Nije slučajno velikodušnost izraz ljubavi koja se pretvara u sigurnost. Danas ćemo promišljati o sakramentu ženidbe kao izrazu velikodušnog darivanja.

Velikodušnost ima mnogo lica. Kako se ona živi u braku, otkrit ćemo u susretu s biblijskim tekstom o stvaranju prvih ljudi, na kojemu se temelji kršćansko razumijevanje sakramenta ženidbe.

GLAVNI DIO (40 – 50 min)

Susret s biblijskim tekstom

Čovjek, slika Božja (Post 1,26–31)

I reče Bog: »Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična, da bude gospodar ribama morskim, pticama nebeskim i stoci — svoj zemlji — i svim gmizavcima što puze po zemlji!«

*Na svoju sliku stvori Bog čovjeka,
na sliku Božju on ga stvori,
muško i žensko stvori ih.*

I blagoslovi ih Bog i reče im: »Plodite se, i množite, i napunite zemlju, i sebi je podložite! Vladajte ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima što puze po zemlji!« I doda Bog: »Evo, dajem vam sve bilje što se sjemeni, po svoj zemlji, i sva stabla plodonosna što u sebi nose svoje sjeme: neka vam budu za hranu! A zvijerima na zemlji i pticama u zraku i gmizavcima što puze po zemlji u kojima je dah života — neka je za hranu sve zeleno bilje!« I bi tako. I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro. Tako bude večer, pa jutro — dan šesti.

Analiza teksta

U Knjizi Postanka, prvoj knjizi Biblije, nalazimo dva izvješća o stvaranju čovjeka. U ovom prvom izvješću, koje je po nastanku mlade, govori se kako Bog šestoga dana stvara čovjeka na svoju sliku, kao muškarca i ženu. Čovjek je ovdje zbirna imenica, jer hebrejska riječ *adam* označava i čitav ljudski rod, čovječanstvo. Muškarac i žena imaju isto dostojanstvo, što dočarava i hebrejski izraz *iš/iša*. Izrazi »na svoju sliku« i »sebi slična« također imaju svoje dublje značenje. U starim zemljama Istoka slika je označavala i prisutnost u slici onoga čija je to slika; dakle, čovjek je slika Božja po tome što je u njemu prisutan Bog. Ta slika, prisutnost, ujedno je slična Bogu. Tu sličnost prepoznamo u čovjekovu razumu, slobodnoj volji i upućenosti na drugoga, jer je čovjek biće zajedništva kao i Bog koji je trojstven. Biblijski tekst također nam govori da je stvaranje trajan čin, Božje stvaranje neprestano traje, a čovjek je sustvaratelj Božji.

Bog blagoslivlja muškarca i ženu i daje im zadaću: »Plodite se, i množite, i napunite zemlju, i sebi je podložite.« Potomstvo je u Bibliji uvijek značilo blagoslov Božji. Potpuno jedinstvo žene i muškarca po sebi je upućeno na potomstvo, na ljubav koja nije zatvaranje u sebe, nego otvorenost drugome i životu kao takvom. U ovome se očituje čovjekov poziv i dostojanstvo. Kao muškarac i žena, čovjek ima jedinstvenu ulogu u svijetu i u odnosu prema Bogu. Zadaća vladanja nad ostalim stvorenjem ne uključuje vlast nad drugim čovjekom. Vladanje ujedno znači brigu i skrb za povjereno stvorenje.

Ostvarenje čovjekova poziva očituje se u velikodušnom darivanju i stvaranju iz ljubavi, kao i u skrbi za povjereni svijet. Kršćansko shvaćanje i življenje braka danas je u krizi iz više razloga. U skupinama ćemo pokušati razmišljati o tim razlozima i tražiti moguća rješenja.

Rad u skupinama

Mladi se dijele u tri skupine. Svaka skupina dobiva nekoliko tvrdnji. U skupini mladi trebaju raspraviti o tome slažu li se ili ne slažu s navedenim tvrdnjama te obrazložiti svoj izbor u odnosu na geslo ovogodišnjeg susreta mladih te potkrijepiti primjerima. Na kraju trebaju izložiti rezultate svoga rada.

1. skupina

- Danas i u mladića i u djevojaka, i u muškaraca i u ženâ, postoji veliki strah darovati se jedno drugome zauvijek, jer time oboje gube dio sebe, svoju slobodu. Postoji također strah od odgovornosti, obveza, roditeljstva. Stoga sve češće izabiru ostati sami ili u neobvezatnim vezama.
- U kriznim situacijama u braku supružnici trebaju biti jedno drugome potpora međusobnim razumijevanjem, komunikacijom, darivanjem i, nadalje, ljubavlju. Ljubav hrani bračnu vezu i o njoj bi trebalo učiti u obitelji, u školama, a i u kršćanskoj zajednici koja treba stvoriti potrebno okruženje.
- Dvojnost Božjega stvorenja, »muško i žensko stvori ih« (Post 1,27), danas se osporava i zahtijevaju se »brak za sve« i »pravo svih na djecu«.

2. skupina

- Vrijednost i uloga žene u svijetu rada nedovoljno se cijeni jer ju se još uvijek smatra »neuspjelim muškarcem« (Aristotel) i stoga se prenosi stereotip da je manje inteligentna, manje kompetentna, neracionalna, neefikasna da bi mogla preuzeti vodeća mjesta u politici, ekonomiji, znanosti, u tvrtkama, na fakultetima i sl.
- Vrijednost i uloga žene kao majke u obiteljskom je životu nezamjenjiva, stoga je važno da ona ima pravo na rađanje djece, a da pri tome ne izgubi posao, pravo na porodiljni dopust, pravo na dostojanstven posao i pravednu plaću.
- Vrijednost i uloga žene kao supruge u obitelji sve je češće ugrožena jer postaje žrtva različitih oblika nasilja u vlastitoj obitelji, za koje nitko ne snosi odgovornost, nije joj omogućena skrb, nego joj je lice obavijeno velom šutnje i trpljenja.

3. skupina

- Zbog nesudjelovanja obaju roditelja u odgoju djece narušeni su odnosi u obitelji, iz čega izvire veliki problemi u djece koja bivaju prepuštena sama sebi i na dugim mjestima traže nadomjestke ljubavi te postaju žrtve lošeg društva, vršnjaka, starijih, masmedija i sl.
- Dobna granica ulaska u seksualne aktivnosti sve se više spušta jer maloljetnici privlače pozornost svojim načinom odijevanja i ponašanja (posebno djevojke), što sve uvelike potenciraju časopisi i modna industrija, koji na taj način iskorištavaju djecu u svrhu vlastitog profita.
- Većina roditelja nema vremena za vlastitu djecu, ne zna što im djeca rade, čime se bave, kako provode vrijeme izvan nastave, kako izgledaju, što se s njima događa, ne primjećujući pritom različite oblike nasilja i zlostavljanja koje nad njima provode vršnjaci u stvarnosti, preko interneta, *Facebooka* i sl.

Predstavljanje rezultata rada u skupinama

Skupine trebaju same osmisliti način na koji će predstaviti rezultate rasprave.

ZAKLJUČNI DIO (10 min)

SINTEZA

Možda nam se čini da u današnjem društvu manjka dara velikodušnosti. Zajednički život je život za druge. On je i lijep i zahtjevan. Traži razumijevanje, međusobno uvažavanje, pomaganje, nesebičnost, velikodušnost.

U braku i obitelji učimo se davati i primati, voljeti i praštati. Po uzoru na Krista koji je bezuvjetno ljubio svoju zaručnicu Crkvu učimo se biti dobrotvori i ustrajni u dobru i pomaganju, jer velikodušnost je izbor. Taj izbor svakodnevno, iz sata u sat, izazov je našem poimanju slobode, izgrađuje ga ako smo velikodušni u darivanju života.

Velikodušnost se izražava bezuvjetnim davanjem, milosrđem, darežljivošću, plemenitošću, altruizmom, dobročinstvom, ljubaznošću, suosjećanjem, ljubavlju, empatijom, zahvalnošću... Uzore velikodušnosti ponajprije tražimo u svojim bližnjima, djeca u roditeljima, supružnici međusobno, a snagu kao kršćani crpimo iz vjere. Za brak, tj. obitelj, kao temeljnu zajednicu društva, trebamo se pripremiti iskrenim razgovorom, vježbanjem u nesebičnoj ljubavi i uvažavanjem, molitvom i pouzdanjem u Božju pomoć, nadahnjujući se Isusovim primjerom.

Velikodušna ljubav kao posljedica bračnog i obiteljskog sklada prirodan je temelj i svakog drugog, pa i župnog zajedništva. Kao što je nama ruža svojom raskošnom ljepotom simbol Božje velikodušnosti u stvaranju i davanju, tako se raznoliko i bogato može velikodušnost izražavati u našim odgovorima na tolike potrebe bližnjih. *»Sve veći broj različitih organizacija koje izlaze ususret čovjeku u njegovim najrazličitijim potrebama može se naposljetku zahvaliti činjenici da je zapovijed ljubavi prema bližnjemu Stvoritelj upisao u samu ljudsku narav.« (Deus Caritas Est, Benedikt XVI., br. 31.)*

Jesi li upoznat s djelovanjem i projektima tvog biskupijskog i/ili župnog Caritasa? U čemu vidiš mogućnost i način vlastitog doprinosa? Možda svoju velikodušnost želiš izraziti nekim kulturnim ili sportskim angažmanom?

Napomena: U sintezi valja povezati odgovore učenika, biblijsko tumačenje i iskaze iz Katekizma Katoličke crkve o kršćanskom razumijevanju sakramenta ženidbe. Tekstovi iz KKC-a koje navodimo mogu poslužiti kao dodatni materijal za vjeroučitelje i animatore.

KKC 1601 »Krist Gospodin uzdigao je na dostojanstvo sakramenta ženidbeni savez među krštenima, kojim muška osoba i ženska osoba međusobno uspostavljaju zajednicu svega života po svojoj naravi usmjerenu k dobru supruga te k rađanju i odgajanju potomstva.«

ŽENIDBA U REDU STVARANJA

1603 »Intimna zajednica bračnog života i ljubavi, koju je Stvoritelj utemeljio i providio vlastitim zakonima, sazda se ženidbenim ugovorom. (...) Sam je Bog začetnik ženidbe.« Zvanje za ženidbu upisano je u samu narav muškarca i žene kakvi su izasli iz ruke Stvoriteljeve. Ženidba nije ustanova isključivo ljudska, unatoč brojnim promjenama kojima je mogla biti podvrgnuta kroz vjekove, u raznim kulturama, društvenom ustrojstvu i duhovnim stavovima. Zbog tih pak različnosti ne smijemo zaboraviti ono što je u braku opće i trajno. Premda dostojanstvo te ustanove ne izlazi posvuda jednako na vidjelo, ipak u svim se kulturama javlja stanovit smisao o uzvišenosti bračnog sjedinjenja, jer je »spas kako osobe tako i ljudskog i kršćanskog društva tijesno povezan sa sretnim stanjem u bračnoj i obiteljskoj zajednici«.

1604 Bog koji je čovjeka iz ljubavi stvorio, pozvao ga je na ljubav kao osnovno urođeno zvanje svakog ljudskog bića. Čovjek je, naime, stvoren na sliku i priliku samoga Boga koji je Ljubav. Budući da je Bog stvorio muško i žensko, njihova uzajamna ljubav postaje slikom posvemašnje i neprolazne ljubavi kojom Bog ljubi čovjeka. To je nešto dobro, vrlo dobro u očima Stvoriteljevim. I ta ljubav koju Bog blagoslivlje namijenjena je plodnosti i da se ostvari u zajedničkom djelu očuvanja stvorenja: »I blagoslovi ih Bog i reče im: Plodite se i množite i napunite zemlju i sebi je podložite« (Post 1,28).

1605 Sveto pismo potvrđuje da su muškarac i žena stvoreni jedno za drugo: »Nije dobro da čovjek bude sam.« Žena, »meso od mesa njegov«, njemu sučelice, njemu jednaka i sasvim bliska, darovana mu je od Boga kao »pomoć«, predstavljajući tako Boga od kojega nam dolazi pomoć. »Stoga će muškarac ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu, i bit će njih dvoje jedno tijelo« (Post 2,24). Da to znači neprolazno jedinstvo njihovih dvaju bića, sam Gospodin pokazuje podsjećajući kakav je bio »u početku« Stvoriteljev naum: »Tako više nisu dvoje, nego jedno tijelo« (Mt 19,6).

MOLITVENI ZAVRŠETAK

*Gospodine Isuse Kriste,
ti koji si svjetlost i radost našega života,
daruj nam, molimo te,
svoga Duha siromaštva
da nas štiti od svih zala;
daruj nam Duha poniznosti i jednostavnosti
da nas oslobađa od robovanja nama samima;
daruj nam smisao i velikodušno razumijevanje križa
da možemo ljubiti samo tebe
te po tebi i u tebi sve ostalo, ljude i stvari.*

*Iznad svega, Gospodine,
daj nam čisto srce i tijelo,
da možemo sijati radost gdje god prolazimo,
da se zauzimamo za dobro, a budemo protiv zla,
da pomažemo braći u kojima si ti prisutan,
da svaki dan činimo dobra djela
i da tako budemo što bliži tebi.*

*Pogledaj, Gospodine, naše duše i naša srca,
koja su spremna odazvati se na svaki poziv dobra;
daj nam radost da budemo
veseli navjestitelji tvoga kraljevstva.*

*To te molimo, Gospodine,
po Majci tvojoj i našoj, Djevici Mariji,
po našem serafskom Ocu
kojega smo izabrali za vođu na našem putu.*

Amen.

(Molitva Franjevačke mladeži)

DAR ZA KRAJ

Na kraju katehetskog susreta vjeroučitelji(ce) mladima daruju list na kojemu je napisan tekst molitve Ivana Pavla II. za obitelj, koji mogu ponijeti i darovati nekome kao poticaj ili zalijepiti na vrata svoje sobe.

Molitva Ivana Pavla II. za obitelj

*Bože, od kojega nam dolazi svako očinstvo na nebu i na zemlji,
Oče, koji si ljubav i život,
učini da svaka ljudska obitelj na zemlji,
po tvome Sinu rođenom od žene
i po Duhu Svetom,
postane izvorom božanske ljubavi
za uvijek nove naraštaje.
Učini da tvoja milost vodi misli i djela roditelja,
za dobro njihove obitelji
i svih obitelji na svijetu.
Neka mladi naraštaji u obitelji nađu
snažnu potporu za čovječnost
i rast u istini i ljubavi!
Neka ljubav osnažena milošću sakramenta ženidbe,
bude jača od svake nemoći i beznađa,
koje zahvaćaju naše obitelji.
Na kraju te molimo za zagovor
svete nazaretske obitelji,
da Crkva u svim narodima na zemlji,
može plodonosno ispuniti svoje poslanje u obitelji i po obitelji,
po Kristu našem Gospodinu,
koji je put, istina i život,
u vijeke vjekova. Amen.*